

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4282/2021
03.11.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Илић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Никола Рашић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4864/20 од 20.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.11.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4864/20 од 20.10.2020. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15790/18 од 31.05.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу исплати новчани износ од 30.000,00 динара са затезном каматом прописаном Законом о висини стопе затезне камате почев од 01.04.2007. године до коначне исплате и 8.500 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 01.04.2007. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате камату прописану Законом о затезној камати, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме банке откупљују евро. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 303.507,00 динара.

Решењем Првог основног суда у Београду П 15790/18 од 07.11.2019. године, одређена је привремена мера, па је туженом забрањено да отуђи или оптерети стан број ..., који се налази у његовом власништву са уделом од 1/1 на ... спрату, корисне површине 67 м², грађевинске површине 73 м², постојећи у стамбеној згради у улици ... број ..., која се налази на КП бр. ..., број зграде ..., уписана у ЛН бр. ... КО ..., уз упис ове забране код СКН Вождовац. Наложено је СКН Вождовац да по службеној дужности у листу непокретности број ... за КО ... изврши забележбу забране отуђење и оптерећење стана бр. ..., у стамбеној згради у улици ... број ..., број зграде ..., постојећи на КП бр. ..., одмах по пријему тог решења. Решењем истог суда П 15790/18 од 12.05.2020. године исправљено је напред наведено решење и решење о исправци Првог основног суда у Београду П 15790/18 од

13.12.2019. године и то у поуци о правном леку, тако што се након речи: „против овог решења дозвољена је жалба Вишем суду у Београду у року од 15 дана од дана пријема решења, а преко овог суда“, додају речи: „жалба не одлаже извршење решења“. У преосталом делу наведена решења остају неизмењена.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4864/20 од 20.10.2020. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 15790/18 од 31.05.2019. године. Ставом другим изреке, укинута је решење Првог основног суда у Београду П 15790/18 од 07.11.2019. године, исправљено решењем истог суда под истим бројем од 13.12.2019. године и 12.05.2020. године. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати новчани износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом прописаном Законом о висини стопе затезне камате почев од 01.04.2007. године до коначне исплате и 8.500 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 01.04.2007. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате камату прописану Законом о затезној камати, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме банке откупљују евро. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 227.300,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено, преко пуномоћника, изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију у коме је оспорио ревизијске наводе.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...18/20) Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда тужилац је септембра 2006. године туженом позајмио новчани износ и то 8.500 евра и 30.000,00 динара, без сачињене признанице, а тужени (у току парничног поступка преминула је тужена ВВ) су се обавезали да ће позајмљена новчана средства вратити најкасније до 01.04.2007. године, без камате. Тужени нису спорили да тужиоцу дугују новац, али не по основу уговора о зајму, већ по основу споразума о отраклуку из кога произилази да су заједнички уложили рад и средства у циљу ортакког отварања пекаре, односно започињања заједничког посла. Пекара је отворена под именом супруге туженог, сада пок. ВВ, јер су и тужилац и тужени били у радном односу на неодређено време у другој пекари, тако да би у новоотвореној пекари радили након окончања радног времена. Оцењујући веродостојност исказа саслушаних сведока и странака, првостепени суд је прихватио као веродостојан исказ сведока ГГ, тужичеве супруге и тужиоца, као странака, јер је сведок ГГ са пуно детаља описала да су се странке споразумеле у вези зајма, датума враћања зајма који је у потпуности идентичан са исказом тужиоца. Првостепени суд је извео и друге предложене доказе. На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан, па је применом члана 557. Закона о

облигационим односима обавезао туженог да тужиоцу врати предметни новчани износ на име зајма.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама туженог, изјављеним против наведене првостепене пресуде и првостепеног решења отворио главну расправу и утврдио да су тужилац и тужени током 2006. године постигли заједнички споразум да отворе пекару од заједнички уложених новчаних средстава, те да су закључили усмени уговор о ортаклуку којим су се обавезали да уложе свој рад и своју имовину ради постизања заједничког циља и то отварање пекаре „ДД“. Ортачки улог се састојао од 8.500 евра и 30.000,00 динара које је уложио тужилац, док је тужени уложио износ од 12.000 евра. Обзиром да су тужилац и тужени били запослени на неодређено време у пекари „ЂЂ“, то су пекару „ДД“ регистровали на име супруге туженог ВВ, која је преминула током трајања првостепеног поступка. Парничне странке су закупиле локал који се налазио у улици ... .. у ..., површине 90 м², а извели су радове који се односе на прилагођавање локала пекари и радове који се односе на електроинсталацију, купили машине неопходне за рад пекаре. Парничне странке су три до четири месеца радиле у пекари „ЂЂ“, а у пекари коју су отворили све док се пекара „ЂЂ“ није затворила, а потом су радили искључиво у заједничкој пекари и то у периоду од пет или шест месеци. Обзиром да је посао лоше ишао, тужилац је тражио од туженог да му врати уложени новац, а што је тужени одбио уз предлог да тужилац преузме у целости пекару „ДД“ међутим тужилац је предлог да преузме пекару одбио, па је тужени маја месеца 2007. године затворио пекару „ДД“ у ... и исти преселио у ... где се налазе машине и опрема коју су заједнички купили.

На основу утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да су парничне странке закључиле уговор о ортаклуку и да сваки ортак сноси своју штету до висине свог улога у смислу члана 742. Српског грађанског законика, због чега тужбени захтев тужиоца није основан, па је одлучио као у изреци побијане пресуде.

Основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд одлучујући као у изреци побијане другостепене пресуде погрешно применио материјално правне одредбе Српског грађанског законика, који се примењује у смислу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације, с обзиром на то да ова врста уговора није регулисана позитивно-правним прописима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Ово са разлога што другостепени суд није на сигуран и поуздан начин утврдио, ни дао разлоге да ли је међу парничним странкама закључен уговор о ортаклуку или уговор о зајму.

Параграфом 723. Српског грађанског законика прописано је да уговор ортачки бива онда, када се два или више њих лица сложе, да свој труд, или и ствари своје уложе на то, да корист, која се отуд добије, међу собом деле. Параграфом 727. СГЗ прописано је да оно што је уложено у ортачки посао, сачињава главницу ортаклука и припада свима заједнички. Што би који ортак изван тога још имао, оно не припада овима, него је

његово сопствено одељено добро. Параграфима 736. и 739. истог Закона регулисана је подела добити, а сам престанак ортаклука регулисан је параграфом 756. СГЗ.

У конкретном случају другостепени суд је одлучио применом параграфа 742. СГЗ (којим је прописано да „ако би место добитка било штете, онда по мери улога као и добитак, пада штета на све ортаке. Она пак који није уложио ништа, него је радио, губи труд свој и радњу“) закључујући да је „престао“ уговор о ортаклуку, у који су уговорне стране уложиле новац ради куповине машина и опреме за заједничку пекару, па сваки ортак сноси штету до висине свог улога, због чега тужбени захтев тужиоца није основан, а да пре тога није утврдио да ли су сви елементи предвиђени уговором о ортаклуку, садржани у ортачком односу, који је по оцени другостепеног суда, постојао међу парничним странкама.

Ортаклук је уговор којим се два или више лица обавезују да ће заједнички искоришћавати своја имовинска добра у циљу постизања неке имовинске користи и њене поделе. Да би се неко сматрао ортаком, неопходно је не само да је унео неку имовинску вредност у ортаклук, већ и да учествује у подели заједничке добити. Наведена два елемента уговора о ортаклуку морају бити јасно дефинисана, те писана форма иако није нужна за настанак уговора, представља доказ о закључењу уговора и висини ортачких удела. Како уговор између парничних странака није закључен у писаној форми, другостепени суд је морао на основу предложених и изведених доказа да утврди да ли је уопште дошло до закључења уговора о ортаклуку или не (или је реч о уговору о зајму). У том смислу другостепени суд није утврдио какав је био договор парничних странака у погледу учешћа у подели заједничке добити. Ово тим пре што ни пекарска радња „ДД“ у ... није отворена на име „ортака“, већ на име сада покојне супруге туженог, иако је тужилац у пекари „ЂЂ“ доо радио до 31.03.2007. године, а у новоотвореној „ортачкој пекари“ радио је непријављен (код НСЗ и РФ ПИО) „на црно“ (није закључио ни уговор о раду) а тужени му је исплатио две – три зараде за период у коме је радио у заједничкој пекари. Осим наведеног, саслушан као странка у парничном поступку на главној расправи пред судом, одржаној дана 20.09.2012. године, тужилац је поред осталог, изјавио да је њихова заједничка пекара „ДД“ у ... затворена маја месеца 2007. године, али је иста наставила са радом туженог у ... где се налазе и све машине и опрема, купљена заједничким средствима, при чему није утврдио ни испуњеност услова за примену члана 132. ЗОО. Другостепени суд није ценио ни писани доказ који се налазио у списима предмета – предлог окривљеног, овде туженог којим не спори свој дуг према тужиоцу у кривичном предмету по кривичној пријави овде тужиоца против овде туженог због предметног дуга.

Са изнетих разлога, због погрешне примене материјалног права од стране другостепеног суда, чињенично стање је остало непотпуно утврђено, па је другостепена пресуда морала бити укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности, употпуниће чињенично стање, након чега ће донети правилну и закониту одлуку, водећи рачуна и о осталим ревизијским наводима.

Укинута је и одлука о издатој привременој мери, као и одлука о трошковима парничног поступка, јер исте зависе од коначног исхода парнице.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци решења применом одредбе члана 416. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић